اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان زنجان

چکیده گزارش امکان تجارت جهانی سال ۲۰۱۶

(مجمع جهانی اقتصاد)

آذر ماه ۱۳۹۵

اتاق بازرگانی و صنایع و معادن کشاورزی استان زنجان

چکیده گزارش امکان تجارت جهانی ۲۰۱۶

(مجمع جهانی اقتصاد)

پاییز ۱۳۹۵

عنوان: **چکیده گزارش امکان تجارت جهانی ۲۰۱۶ (مجمع جهانی اقتصاد)**

مجری طرح : سیمین طریقی

ناشر: اتاق بازرگانی و صنایع و معادن کشاورزی استان زنجان

تاریخ انتشار : پاییز ۱۳۹۵

آدرس : زنجان- بزرگراه گاوازنگ- مجتمع ادارات، اتاق بازرگانی ، صنایع ، معادن و کشاورزی استان زنجان

تلفن: **۴ – ۳۳۴۶۳۷۷۰ – ۰۲۴**

دورنگار : **۳۳۴۶۳۷۷۷ – ۰۲۴**

پست الکترونیکی : **INFO@ZCCIM.ORG**

سایت اینترنتی : http://zccima.org

تمام حقوق این اثر متعلق به مرکز تحقیقات و بررسی اقتصادی اتاق بازرگانی و صنایع و معادن کشاورزی استان زنجان می‌باشد.

WORLD ECONOMIC FORUM

COMMITTED TO IMPROVING THE STATE OF THE WORLD

GLOBAL ALLIANCE FOR TRADE FACILITATION

مجمع جهانی اقتصاد، بنیادی غیردولتی و بین المللی، مستقر در ژنو سوئیس است که همه شهرت خود را مدیون اجلاس سالانه در داووس است. علاوه بر این اجلاس، مجمع جهانی اقتصاد نشست های منطقه ای نیز در طول سال برگزار می کند. مکانی ایده آل برای گفتمان و مباحثه درباره مهمترین مسائل و مشکلات اقتصادی و اجتماعی زمین است، زیرا نمایندگان قوی ترین سازمان های اقتصادی و بانفوذترین نهادهای سیاسی جهان در اجلاس آن شرکت می کنند؛ متفکران به طرح ایده های خود می پردازند و فضای عموماً غیررسمی اجلاس، بحث های گسترده و بی پرده ای را موجب می شود.

بالاترین نهاد مجمع جهانی اقتصاد، هیئت رئیسه آن است که ۲۰ عضو دارد و اعضای هیات رئیسه آن عمدتاً آمریکایی، اروپایی و یا از کشورهای صنعتی آسیا هستند و عمده حاضران در اجلاس را نیز نمایندگان این بخش های توسعه یافته دنیا تشکیل می دهند.

مقدمه

در چند سال اخیر نزدیک به ۳۹ درصد شرکت‌کنندگان اجلاس داووس را اروپائیان و ۳۶ درصد را دولتمردان و تجار ایالات متحده تشکیل می‌داده‌اند که سرجمع ۷۵ درصد کل حضار را تشکیل می‌دهند حال آن که اروپا و آمریکا روی هم ۱۷ درصد جمعیت دنیا را در اختیار دارند. در مقابل، در حالی که ۶۰ درصد مردم جهان در آسیا زندگی می‌کنند، حداکثر ۸ درصد شرکت‌کنندگان داووس را آسیایی‌ها تشکیل می‌دهند.

مجمع جهانی اقتصاد، هر سال گزارشی با عنوان تجارت جهانی منتشر می‌کند و در آن به بررسی و رتبه‌بندی کشورهای مختلف می‌پردازد. این گزارش موسسه‌ها، سیاست‌ها، زیرساخت‌ها و خدماتی را ارزیابی می کند که امکانات جریان آزاد کالا را فراهم می‌کند.

بر اساس آخرین گزارش منتشر شده مشترک میان مجمع جهانی اقتصاد و اتحادیه جهانی تسهیل تجارت با عنوان " امکان تجارت جهانی سال ۲۰۱۶ " که به تازگی در تاریخ ۳۰ نوامبر ۲۰۱۶ منتشر شده است، ۱۳۶ اقتصاد جهانی بر اساس ظرفیت تسهیل گری تجارت خارجی شان ارزیابی و مورد بررسی قرار گرفته اند. در این گزارش کشور ها بر اساس امکان تجارت خارجی و میزان تسهیل گری در تجارت رده بندی شده اند.

جدول شماره ۱- ۱۰ اقتصاد برتر جهان از نظر امکان تجارت برون مرزی سال ۲۰۱۶

ردیف	اقتصاد	رتبه	امتیاز*
۱	سنگاپور	۱	۶
۲	هلند	۲	۵,۷
۳	هنگ کنگ	۳	۵,۷
۴	لوگزامبورگ	۴	۵,۶
۵	سوئد	۵	۵,۶
۶	فنلاند	۶	۵,۶
۷	اتریش	۷	۵,۵
۸	بریتانیا	۸	۵,۵
۹	آلمان	۹	۵,۵
۱۰	بلژیک	۱۰	۵,۵

*شاخص امکان تجارت ۱ تا ۷ (بهترین نمره)

منبع: مجمع جهانی اقتصاد و اتحادیه جهانی تسهیل تجاری و گزارش امکان تجارت جهانی سال ۲۰۱۶

بر اساس اطلاعات موجود در جدول شماره ۱، کشور سنگاپور بالاترین رتبه در جدول را برای پنجمین بار به خود اختصاص داده است. بازار خانگی آن به عنوان یکی از آزاد ترین بازارها در جهان (۹۹,۷ درصد آزاد از حقوق ورودی گمرکی) شناخته شده است. همچنین فعالیت های گمرکی آن به عنوان یکی از بهترین ها در جهان می باشد. در این میان کشور ایران با امتیاز ۳,۱۶ از ۷ در رتبه ۱۳۲ از میان ۱۳۶ اقتصاد بررسی شده در جهان قرار گرفته است. این رتبه

برای کشور در سال ۲۰۱۴ از میان ۱۳۴ اقتصاد برابر با ۱۳۰ و امتیاز ۳,۰۷ بوده است. تنها کشورهای کنگو، یمن، چاد و ونزوئلا اوضاع بدتری نسبت به ایران دارند. ونزوئلا در آخرین جایگاه، نمره ۲,۸۵ را داشته است.

همچنین بر اساس رده بندی انجام شده ، ۱۰ اقتصاد برتر جهان که موفق به بهبود وضعیت خود در تسهیل گری تجارت خارجی شده اند به شرح زیر معرفی گردیده است.

جدول شماره ۲- ۱۰ کشور برتر با بالاترین میزان پیشرفت در امکان تجارت برون مرزی سال ۲۰۱۶

ردیف	نام کشور	رتبه ۲۰۱۶	امتیاز ۲۰۱۶ *	رتبه ۲۰۱۴	امتیاز ۲۰۱۴ *	پیشرفت رتبه ای
۱	صربستان	۶۴	۴,۴	۸۲	۴,۱	۱۸
۲	ویتنام	۷۳	۴,۲	۸۷	۴,۰	۱۴
۳	بوتان	۹۲	۴,۰	۱۰۴	۳,۸	۱۲
۴	اسرائیل	۳۰	۵,۰	۴۲	۴,۷	۱۲
۵	لسوتو	۸۰	۴,۱	۹۱	۳,۹	۱۱
۶	لیبریا	۱۲۰	۳,۵	۱۳۱	۳,۰	۱۱
۷	مکزیک	۵۱	۴,۶	۶۲	۴,۴	۱۱
۸	سنگال	۹۶	۴,۰	۱۰۷	۳,۷	۱۱
۹	اوگاندا	۸۴	۴,۱	۹۵	۳,۹	۱۱
۱۰	رواندا	۵۰	۴,۶	۶۰	۴,۴	۱۰

*شاخص امکان تجارت ۱ تا ۷ (بهترین نمره)

منبع: مجمع جهانی اقتصاد و اتحادیه جهانی تسهیل تجاری و گزارش امکان تجارت جهانی سال ۲۰۱۶

همانطور که در جدول شماره ۲ مشاهده می گردد، کشور صربستان با پیشرفت ۱۸ رتبه در سال ۲۰۱۶ نسبت به سال ۲۰۱۴، بهترین کشور در بهبود شرایط تجارت خارجی خود بوده است. کشور ویتنام در جایگاه دوم پیشرفته ترین کشور در امکان تجارت جهانی با پیشرفت ۱۴ رتبه ای در سال ۲۰۱۶ نسبت به سال ۲۰۱۴ قرار گرفته است.

تلاش برای سرعت بخشیدن به جابه جایی کالا به وسیله زنجیره تأمین، منطبق بر ضوابط و قوانین حاکمیتی امری حیاتی و پیچیده است. در آخرین ارزیابی تجارت جهانی، کشور های آسیایی توانسته اند بسیاری از کشورهای اروپایی را در رده بندی بین المللی از این چرخه خارج نمایند.

کشور سنگاپور بالاترین رتبه در گزارش تجارت جهانی را از نظر امکان تجارت خارجی به خود اختصاص داده است. این در حالیست که کشورهای اتحادیه اروپا و ایالات متحده امریکا آزادی کمتری در تجارت خود داشته اند.

منطقه آ.س.آن (ASEAN)

در گزارش منتشر شده منطقه آ.س.آن که شامل کشورهای مانند سنگاپور، مالزی، فیلیپین می باشد در حال حاضر در دسترس تر از ابر قدرت های تجاری در جهان هستند. اتحادیه اروپا و امریکا، گشودگی کم‌تری برای تجارت پیدا کرده‌اند، همچنین رشد چشم گیری را در منطقه آ. س‌آن به عنوان قدرت اقتصادی تأثیر گذار در اقتصاد جهان شاهد هستیم.

اروپا و آفریقای شمالی

اروپا و آفریقای شمالی به عنوان برترین ها در تجارت خارجی همچنان در این رده بندی باقی مانده اند. اما آمار نزولی در عملکرد آنها نسبت به وضعیت مشابه در سال ۲۰۱۴ نیز وجود دارد.

بیشترین پیشرفت در اروپا توسط کشورهای نوظهور در این زمینه صورت گرفته است. برای مثال، کشور لیتوانی با رشد ۸ پله ای در حال حاضر در رتبه ۲۹ ام این رده بندی و کشور صربستان با رشد ۱۸ پله ای به جایگاه ۶۴ ام جهان دست یافته است.

در میان کشورهای پیشرفته جهان، کشور سوئد در میان ۱۰ کشور اول رده بندی قرار گرفته است. همچنین ایالات متحده نیز بدترین و دشوارترین دسترسی به بازار داخلی و خارجی را داشته است.

وجود مشکلات عدیده در رابطه با تجارت و هزینه های تجاری، مانع ورود میلیون ها نفر در جهان به تجارت جهانی گردیده است. که این موضوع به واضح در میان جمعیت روستایی، جمعیت جوان و زنان و همچنین بازیگران تجاری نوظهور دیده می شود.

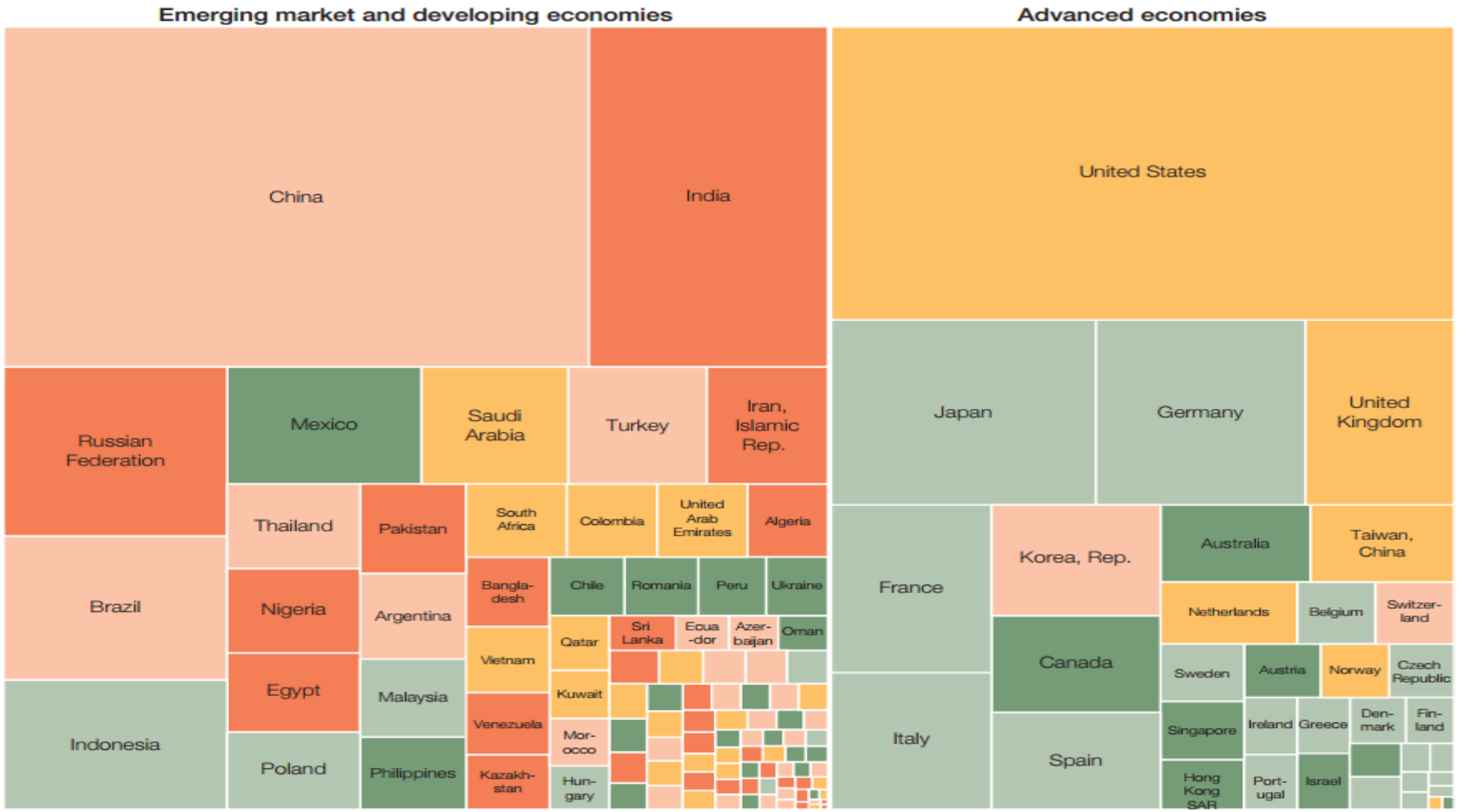
رتبه بندی کشورها در امکان تجارت خارجی بر اساس شاخص جمعیت

۱۰ اقتصاد برتر جهان در رده بندی کلی تنها ۳ درصد از جمعیت جهان را به خود اختصاص داده اند، و این در حالیست که بیش از نیمی از جمعیت جهان در کشورهایی زندگی می کنند که در این رده بندی در نیمه آخر قرار گرفته اند. تنها ۳ کشور از پر جمعیت ترین کشورهای جهان در نیمه اول این رده بندی قرار گرفته اند. کشور ژاپن (رتبه ۱۶ ام) ، ایالات متحده امریکا (رتبه ۲۱ ام) ، و کشور چین که به عنوان یکی از کشورهای شناخته شده و پرجمعیت حال حاضر در دنیاست ، در رتبه ۶۱ ام در تجارت قرار گرفته است. حدود ۲,۴ میلیارد نفر در نیمه دوم جدول قرار گرفته اند. کشور اندونزی در رتبه ۷۰ ام جدول دیده می شود. و ۶ کشور باقی مانده، هند (۱۰۲ ام) ، برزیل (۱۱۰ ام) روسیه (۱۱۱ ام) ، پاکستان (۱۲۲ ام) ، بنگلادش (۱۲۳ ام) و نیجریه (۱۲۷ ام) در رده بندی بالاترین از ۱۰۰ قرار دارند.

اقتصادهای بزرگ و در حال توسعه جهان از نظر دسترسی به بازار

در حال حاضر اقتصاد های بزرگ در حال توسعه جهان همچنان شرایط محدودی در دسترسی به بازار را دارا می باشند. مطابق با شکل شماره ۱، میانگین تعرفه های تجاری بر اساس ۱۰ کشور بزرگ در حال توسعه تعیین می گردد. در میان این ۱۰ کشور، ۷ کشور در رتبه های بالای ۱۰۰ از نظر دسترسی به بازارداخلی قرار گرفته اند. چین (۱۰۱ ام) ، برزیل (۱۰۹ ام) ، فدراسیون روسیه (۱۱۲ ام) ، و هند (۱۳۵ ام) بوده و تنها سه کشور مکزیک در رتبه های (۱۰ ام)، اندونزی (۳۰ ام) و فیلیپین (۲۲ ام) قرار دارد.

شکل شماره ۱- دسترسی به بازار داخلی (اندازه ها بر اساس تولید ناخالص داخلی سال ۲۰۱۵ کشورها)

منبع: مجمع جهانی اقتصاد

دسترسی به بازار تجارت خارجی

بر اساس اطلاعات موجود در جدول شماره ۳ رده بندی در گزارش مجمع جهانی اقتصاد، کشور نپال با امتیاز ۶,۴۶ از ۷ (بهترین نمره) در رتبه یک جدول (با یک پله صعود نسبت به سال ۲۰۱۴ با امتیاز ۵,۶۷) در سال ۲۰۱۶ قرار گرفته است. کشور لسوتو نیز در رتبه دوم جدول امتیاز ۶,۲۴ را به خود اختصاص داده است. کشور ایران در این میان در رتبه آخر جدول (۱۳۶۹ از میان ۱۳۶ اقتصاد مورد بررسی قرار گرفته است. این در حالیست که سایر همسایگان به ترتیب ترکیه (رتبه ۸۸ ام) ، پاکستان (رتبه ۱۰۱ ام) ، آذربایجان (رتبه ۱۱۴ ام) ، عربستان (رتبه ۱۳۱ ام) را از نظر سهولت دسترسی به بازار خارجی به خود اختصاص داده اند.

جدول شماره ۳- ۱۰ اقتصاد برتر از نظر سهولت دسترسی به بازار خارجی

نام اقتصاد	رتبه ۲۰۱۶	امتیاز	رتبه ۲۰۱۴	امتیاز
نپال	۱	۶,۴۶	۲	۵,۶۷
لسوتو	۲	۶,۲۴	۱۰	۴,۹۴
اوگاندا	۳	۶,۰۲	۷	۵,۰۹
ماداگاسکار	۴	۵,۹۷	۴	۵,۱۵
کامبوج	۵	۵,۹۰	۳	۵,۵۱
مالاوی	۶	۵,۸۷	۵	۵,۱۴
موزامبیک	۷	۵,۷۱	۱۱	۴,۸۵
تانزانیا	۸	۵,۶۲	۱۳	۴,۷۸
موریس	۹	۵,۵۷	۱	۵,۷۶
لائوس	۱۰	۵,۴۹	۹	۴,۹۷

منبع: مجمع جهانی اقتصاد و اتحادیه جهانی تسهیل تجاری و گزارش امکان تجارت جهانی سال ۲۰۱۶

کارایی و پویایی فعالیت های مرزی

بر اساس اطلاعات موجود در جدول شماره ۴ رده بندی در گزارش مجمع جهانی اقتصاد، کشور سنگاپور با امتیاز ۶,۴۰ از ۷ (بهترین نمره) در رتبه یک جدول (با ۴ پله صعود نسبت به سال ۲۰۱۴) در سال ۲۰۱۶ قرار گرفته است. کشور هلند نیز در رتبه دوم جدول امتیاز ۶,۴۰ را به خود اختصاص داده است. کشور ایران در این میان در رتبه ۱۲۳ ام قرار گرفته است. این در حالیست که سایر همسایگان به ترتیب ترکیه (رتبه ۴۵ ام) ، پاکستان (رتبه ۱۰۵ ام) ، آذربایجان (رتبه ۶۵ ام) ، عربستان (رتبه ۸۳ ام) را از نظر کارایی و پویای فعالیت های مرزی به خود اختصاص داده اند.

جدول شماره ۴- ۱۰ اقتصاد برتر از نظر کارایی و پویایی فعالیت های مرزی

نام اقتصاد	رتبه ۲۰۱۶	امتیاز	رتبه ۲۰۱۴	امتیاز
سنگاپور	۱	۶,۴۰	۵	۶,۱۳
هلند	۲	۶,۴۰	۱	۶,۳۲
سوئیس	۳	۶,۳۹	۲	۶,۲۷
فنلاند	۴	۶,۳۱	۳	۶,۲۷
اتریش	۵	۶,۲۹	۷	۶,۰۹
بریتانیا	۶	۶,۲۱	۶	۶,۱۱
استونی	۷	۶,۱۵	۹	۶,۰۴
لوگزامبورگ	۸	۶,۱۴	۴	۶,۱۴
سوئد	۹	۶,۱۳	۱۲	۶,۰۲
دانمارک	۱۰	۶,۰۷	۱۱	۶,۰۳

منبع: مجمع جهانی اقتصاد و اتحادیه جهانی تسهیل تجاری و گزارش امکان تجارت جهانی سال ۲۰۱۶

دسترسی و سطح کیفی زیرساخت های حمل و نقلی

بر اساس اطلاعات موجود در جدول شماره ۵ رده بندی در گزارش مجمع جهانی اقتصاد، کشور هنگ کنگ با امتیاز ۶,۴۰ از ۷ (بهترین نمره) در رتبه یک جدول در سال ۲۰۱۶ قرار گرفته است. کشور امارات متحده عربی نیز در رتبه دوم جدول امتیاز ۶,۳۴ را به خود اختصاص داده است. کشور ایران در این میان در رتبه ۶۹ ام قرار گرفته است. این در حالیست که سایر همسایگان به ترتیب ترکیه (رتبه ۲۷ ام) ، پاکستان (رتبه ۷۰ ام) ، آذربایجان (رتبه ۴۲ ام) ، عربستان (رتبه ۳۱ ام) را از نظر سطح کیفی و زیرساخت های حمل و نقلی به خود اختصاص داده اند.

جدول شماره ۵- ۱۰ اقتصاد برتر از نظر دسترسی و سطح کیفی زیرساخت های حمل و نقلی

نام اقتصاد	رتبه ۲۰۱۶	امتیاز	رتبه ۲۰۱۴	امتیاز
هنگ کنگ	۱	۶,۴۰	۱	۶,۴۰
امارات متحده عربی	۲	۶,۳۴	۲	۶,۳۳
سنگاپور	۳	۶,۲۸	۵	۶,۲۱
فرانسه	۴	۶,۱۳	۳	۶,۲۵
ژاپن	۵	۶,۱۰	۸	۵,۹۵
اسپانیا	۶	۶,۰۹	۶	۶,۱۰
ایالات متحده	۷	۶,۰۸	۷	۶,۰۱
آلمان	۸	۶,۰۵	۴	۶,۲۴
هلند	۹	۶,۰۴	۹	۵,۹۱
بریتانیا	۱۰	۵,۷۳	۱۰	۵,۷۸

منبع: مجمع جهانی اقتصاد و اتحادیه جهانی تسهیل تجاری و گزارش امکان تجارت جهانی سال ۲۰۱۶

دسترسی و میزان بهره گیری از ICT [1] (فناوری اطلاعات و ارتباطات)

بر اساس اطلاعات موجود در جدول شماره ۶ رده بندی در گزارش مجمع جهانی اقتصاد، کشور بریتانیا با امتیاز ۶,۶۹ از ۷ (بهترین نمره) در رتبه یک جدول در سال ۲۰۱۶ قرار گرفته است. کشور سوئد نیز در رتبه دوم جدول امتیاز ۶,۵۱ را به خود اختصاص داده است. کشور ایران در این میان در رتبه ۱۰۰ ام قرار گرفته است. این در حالیست که سایر همسایگان به ترتیب ترکیه (رتبه ۷۴ ام) ، پاکستان (رتبه ۱۲۴ ام) ، آذربایجان (رتبه ۴۸ ام) ، عربستان (رتبه ۴۰ ام) را از نظر دسترسی به فناوری اطلاعات و ارتباطات به خود اختصاص داده اند.

جدول شماره ۶- ۱۰ اقتصاد برتر از نظر دسترسی و میزان بهره گیری از ICT

نام اقتصاد	رتبه ۲۰۱۶	امتیاز	رتبه ۲۰۱۴	امتیاز
بریتانیا	۱	۶,۶۹	۲	۶,۴۴
سوئد	۲	۶,۵۱	۱	۶,۴۶
هلند	۳	۶,۴۹	۴	۶,۴۰
دانمارک	۴	۶,۴۶	۵	۶,۳۹
فنلاند	۵	۶,۴۴	۳	۶,۴۱
جمهوری کره	۶	۶,۴۴	۶	۶,۳۷
ژاپن	۷	۶,۴۲	۱۰	۶,۰۰
نروژ	۸	۶,۳۷	۷	۶,۳۶
نیوزلند	۹	۶,۳۳	۱۶	۵,۸۱
استونی	۱۰	۶,۳۳	۱۲	۵,۹۹

منبع: مجمع جهانی اقتصاد و اتحادیه جهانی تسهیل تجاری و گزارش امکان تجارت جهانی سال ۲۰۱۶

[1] Information & Communication Technology